

بسمه تعالی

گروه دروس عمومی و زبان انگلیسی

Course plan

اطلاعات درس:

نام درس: علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت

نوع و واحد درس: ۲ واحد نظری

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: اجباری

اطلاعات فراگیران:

رشته تحصیلی فراگیران: مامایی

مقطع تحصیلی: کارشناسی

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۴ - ۱۴۰۵

روز و ساعت برگزاری کلاس: سه شنبه ۱۶ الی ۱۸

اطلاعات مسئول درس:

نام و نام خانوادگی: نرگس اورعی

تلفن تماس: ۰۹۳۸۰۵۵۸۱۳۸

رتبه علمی: -

پست الکترونیکی: nargesoraee@gmail.com

رشته: علم اطلاعات و دانش شناسی

محل دفتر کار: -

اسامی سایر مدرسین: ندارد

توصیف کلی درس:

این درس با نگاهی تربیتی و تحلیلی، به تبیین ابعاد مختلف هشت سال دفاع مقدس، جبهه جهانی مقاومت و جنگ تحمیلی ۱۲ روزه می‌پردازد و در پی آن است که دانشجویان را با ارزشهای جاودان این دوران پر حماسه آشنا سازد. در این مسیر، درس به تحلیل ریشه های تحلیلی تاریخی جنگ تحمیلی می‌پردازد و نقش قدرت های استکباری در طراحی و آغاز این جنگ ناعادلانه را بررسی می‌کند. تبیین نقش بی بدیل امام خمینی (ره) در هدایت ملت و

مدیریت جهادی دوران دفاع مقدس، از محورهای اصلی این درس است. همچنین، درس به شجاعت و تدبیر مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای در صحنه‌های نبرد و طراحی عملیات‌های بزرگ و نقش ویژه ایشان در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه می‌پردازد. حضور ایشان در خطوط مقدم جبهه و نقش مؤثرشان در اتاق‌های فرماندهی، از جمله موضوعات مهم این درس است. درس به تحلیل حوادث مهمی مانند فتح خرمشهر و نقش آن در تغییر معادلات منطقه ای می‌پردازد. همچنین، به بررسی جنگ اقتصادی و تحریم‌های دشمن در طول دفاع مقدس و راهکارهای مقابله با آن می‌پردازد. تبیین مفهوم مقاومت به عنوان میراث ماندگار دفاع مقدس، از اهداف اصلی این درس است. درس می‌کوشد این مفهوم را به عنوان الگویی برای مقابله با استکبار در عصر حاضر معرفی نماید. در بخشی از درس، به جنگ رسانه‌ای دشمن و راهکارهای مقابله با آن پرداخته می‌شود. درس به بررسی دستاوردهای علمی و فناورانه دفاع مقدس و مقاومت می‌پردازد و نشان می‌دهد چگونه محدودیت‌ها به فرصتی برای خودکفایی تبدیل شد.

در نهایت، این درس با ارائه تصویری روشن از دوران پرافتخار دفاع مقدس و مقاومت، در پی آن است که روحیه ایثار و استقامت را در دانشجویان نهادینه کند. این درس پلی است بین گذشته پر حماسه و آینده‌ای درخشان که با دستان دانشجویان امروز ساخته خواهد شد.

اهداف کلی:

واکاوی ریشه‌های مناقشه در چارچوب روابط بین‌الملل و تأثیر عوامل ژئوپلیتیک، نقش قدرتهای و سازمان های فرمانطقه‌ای در شکل‌گیری جنگ و برخورد دو گانه با رویداد یکسان.

مطالعه نقش نهادهای اجتماعی، رهبری کاریزماتیک و بسیج مردمی در مقابله با تهدیدات خارجی و ایجاد و حفظ اتحاد و انسجام ملی.

بررسی موارد نقض قوانین بین‌المللی بشردوستانه توسط رژیم بعث مانند جنگ شهرها، کاربرد سلاح‌های شیمیایی، و سکوت مرگبار نهادهای بین‌المللی مدعی حقوق بشر به این رویدادها.

تحلیل نتایج دفاع مقدس و مقاومت در ابعاد مختلف؛ از توسعه صنایع دفاعی و خودکفایی فناورانه تا تأثیر بر دیپلماسی منطقه‌ای و شکل‌گیری گفتمان مقاومت.

تبیین مبانی فکری و استراتژیک مقاومت به عنوان یک پارادایم در نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعه نقش جمهوری اسلامی ایران در شبکه‌سازی این گفتمان.

اهداف اختصاصی

در پایان این دوره از دانشجو انتظار می رود:

اهداف شناختی:

- تفاوت جنگ و دفاع مقدس را توضیح دهد.
- علل و عوامل وقوع جنگ ها را توضیح دهد.
- موقعیت و جایگاه ایران و عراق را در گذشته، حال و آینده توضیح و تحلیل کند.
- مناقشات امپراطوری عثمانی و دولت صفویه توضیح دهد.
- علل جنگ های ایران و عثمانی را توضیح دهد.
- تاریخچه تشکیل کشور عراق را توضیح دهد.
- قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر را تحلیل کند.
- مناقشات مرزی ایران و عراق را تا پیروزی انقلاب اسلامی توضیح دهد.
- علل حمله رژیم عراق به ایران را توضیح دهد.
- دلایل حمله رژیم عراق به ایران را توضیح دهد.
- زمینه سازی های رژیم عراق را برای حمله به ایران توضیح دهد.
- تهاجم سراسری عراق به ایران را از لحاظ زمینی و هوایی توضیح دهد.
- چگونگی آزاد سازی مناطق اشغالی ایران را توضیح دهد.
- عملیات های موفق و ناموفق ایران با ذکر دلایل توضیح دهد.
- چرایی ادامه جنگ بعد از آن آزادسازی خرمشهر توضیح دهد.
- دلایل ورود به خاک عراق را توضیح دهد.
- بواقعیتهای دوران دفاع مقدس و مقاومت را تحلیل کند.
- نقش رهبری حضرت امام (ره) و حضرت امام خامنه ای (مد ظله العالی) در مدیریت بحران و دفاع مقدس و مقاومت تحلیل کند.
- نقش مردم در دفاع مقدس و مقاومت را توضیح دهد.
- جنایات جنگی صدام را در دفاع مقدس توضیح دهد.
- جنایات جنگی صهیون را در مقاومت ۱۲ روزه توضیح دهد.
- سکوت مرگبار مجامع بین المللی مدعی حقوق بشر را در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و حمله اسرائیل به ایران را توضیح دهد..
- نقش کشورهای عربی در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را توضیح دهد.

- نقش کشورهای بلوک غرب در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را توضیح دهد.
- نقش کشورهای بلوک شرق در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را توضیح دهد.
- زمینه های صدور قطعنامه ۵۹۸ را توضیح دهد.
- مفاد قطعنامه، مقایسه نقش سازمان ملل در خصوص قطعنامه ها را توضیح دهد.
- دلایل پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران را توضیح دهد.
- دلایل تهاجم مجدد رژیم بعث عراق پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران را توضیح دهد.
- تهاجم منافقین در قالب عملیات فروغ جاویدان و پاسخ ایران در عملیات مرصاد را توضیح دهد.
- دلایل پذیرش رسمی قطعنامه ۵۹۸ از سوی صدام را توضیح دهد.
- چگونگی اعلام آتش بس ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ را توضیح دهد.
- دلایل پیروزی جمهوری اسلامی ایران را توضیح دهد.
- عوامل و دلایل پیروزی جمهوری اسلامی ایران را توضیح دهد.
- نتایج دفاع مقدس و مقاومت در ابعاد مختلف؛ از توسعه صنایع دفاعی و خودکفایی فناورانه تا تأثیر بر دیپلماسی منطقه‌ای و شکل‌گیری گفتمان مقاومت را توضیح دهد.
- نقش دانشگاه علوم پزشکی شهمهد در دفاع مقدس را توضیح دهد

اهداف عملی (برای درس‌ها س عملی/بالینی)

اهداف نگرشی/عاطفی:

- به اهمیت دفاع مقدس و مقاومت توجه کند.
- به اهمیت شهدای دفاع مقدس و مقاومت توجه کند.
- در بحث ها و پرسش های کلاسی مشارکت فعال داشته باشد.
- به موقع در کلاس حاضر شود.
- علاقه خود را به موضوعات و مطالب درسی مطرح شده نشان دهد.
- قوانین و مقررات کلاسی را که در جلسه اول ذکر کرده ایم را در طول ترم رعایت نماید.

محتوا و ترتیب ارائه:

حیطه	جلسه	تاریخ	عنوان درس	روش یادگیری-یاد دهی	رویکرد	مدرس
اهداف حیطه شناختی	۱	مهر ۱۴۰۴	معارفه و آشنایی، تبیین انتظارات، معرفی منبع، شیوه تدریس، بودجه بندی، ارائه طرح درس، مبانی نظری و مفهومی کلیات و تبیین مفاهیم جنگ و دفاع (کلیات تبیین دفاع، ایستادگی و مقاومت؛ تعاریف جنگ، دفاع و دفاع مقدس؛ علل و عوامل وقوع جنگ ها)	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی	حضور	دکتر اورعی
	۲	مهر ۱۴۰۴	نقش دانشگاه علوم پزشکی مشهد در دفاع مقدس	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی	حضور	دکتر اورعی
	۳	مهر ۱۴۰۴	تحلیل ژئوپلیتیک و جایگاه راهبردی ایران در غرب آسیا و معادلات جهانی (آشنایی با جغرافیای غرب آسیا؛ جایگاه مهم و استراتژیک ایران در منطقه و جهان در گذشته، حال و آینده؛ آشنایی با جغرافیا و مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق؛ آشنایی با خلیج فارس)	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	حضور	دکتر اورعی
	۴	مهر ۱۴۰۴	بررسی مناقشات مرزی ایران و همسایه غربی از دولت عثمانی تا قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر (بررسی مناقشات امپراطوری عثمانی و دولت صفویه؛ علل جنگ های ۲۴ گانه ایران و عثمانی؛ تاریخچه تشکیل کشور عراق؛ قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر؛ بررسی مناقشات مرزی تا پیروزی انقلاب اسلامی)	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از فیلم- های مستند	حضور	دکتر اورعی

دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	بررسی وضعیت ایران و رژیم بعث در آستانه جنگ تحمیلی و علل، اهداف و زمینه های تجاوز صدام (بررسی وضعیت های سیاسی، اقتصادی، نظامی، امنیتی، فرهنگی و اجتماعی داخلی و بین المللی جمهوری اسلامی ایران و رژیم بعث صدام در آستانه جنگ تحمیلی؛ علل زمینه ساز تهاجم رژیم بعث صدام؛ اهداف کلی رژیم بعث صدام؛ تمهیدات و مقدمه سازی رژیم بعث صدام برای تهاجم به جمهوری اسلامی ایران)	مهر ۱۴۰۴	۵
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	تجاوز سراسری واشغال مناطقی از کشور، نقش رهبری حضرت امام مقاومت مردمی و نیرو های مسلح (تهاجم گسترده هوایی ارتش بعث صدام؛ تهاجم سراسری و عبور از مرزهای بین المللی و آغاز تجاوز؛ جنايات صدام در مناطق اشغالی و آثار تهاجم؛ نقش رهبری حضرت امام خمینی در تقویت بنیه دفاعی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام و تدابیر و رهنمود های ایشان در مقابله با تهاجم رژیم بعث صدام مقاومت مردمی در جلوگیری از پیشروی دشمن؛ اقدامات نیرو های مسلح در مقابل تجاوز رژیم بعث (صدام)	آبان ۱۴۰۴	۶
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی،	متوقف کردن متجاوز، آزاد سازی مناطق اشغالی، تعقیب و تنبیه متجاوز (توقف و تثبیت پیشروی	آبان ۱۴۰۴	۷

		استفاده از اسناد	دشمن؛ تلاش های ناموفق برای عقب راندن دشمن؛ عزل بنی صدر از فرماندهی کل قوا و ایجاد وحدت در فرماندهی جنگ؛ عملیات های محدود موفق و تقویت روحیه مدافعان؛ آزاد سازی مناطق اشغالی؛ چرایی ادامه جنگ بعد از آن آزادسازی خرمشهر؛ دلایل ورود به خاک عراق)		
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد و فیلم های مستند	جنايات جنگي رژيم بعث صدام (جنگ شهرها ، حملات شيميايي ، جنگ نفتکش ها و رفتار با اسرای ایرانی)	آبان ۱۴۰۴	۸
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی	نقش سازمان ملل ، نقش قدرت ها و سازمان های منطقه ای و فرا منطقه ای در هشت سال دفاع مقدس (آشنایی با سازمان ملل متحد و نقش آن در حفظ صلح و امنیت بین المللی؛ بررسی قطعنامه های صادره سازمان ملل در دوران دفاع مقدس؛ مفاد قطعنامه ۵۹۸ و شرایط و فرآیند صدور آن و برخورد اولیه جمهوری اسلامی ایران با این قطعنامه؛ مقایسه رفتار دو گانه سازمان ملل متحد و صدور قطعنامه در جنگ رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران و کویت؛ نقش کشور های بلوک غرب؛ نقش کشور های بلوک شرق؛	آبان ۱۴۰۴	۹

			نقش کشور های عربی منطقه و فرا منطقه ای)		
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	قطعه نامه ۵۹۸ زمینه های صدور قطعه نامه ۵۹۸، مفاد قطعه نامه، مقایسه نقش سازمان ملل در خصوص قطعه نامه ها؛ دلایل پذیرش قطعه نامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران)	آذر ۱۴۰۴	۱۰
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد و فیلم های مستند	مقطع پایانی جنگ (تهاجم مجدد رژیم بعث عراق پس از پذیرش قطعه نامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران؛ تاثیر پیام حضرت امام؛ تهاجم منافقین در قالب عملیات فروغ جاویدان و پاسخ ایران در عملیات مرصاد؛ پذیرش رسمی قطعه نامه ۵۹۸ از سوی صدام؛ اعلام آتش بس ۲۹ مرداد ۱۳۶۷)	آذر ۱۴۰۴	۱۱
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	دلایل و عوامل پیروزی ایران در دفاع مقدس هشت ساله (دلایل پیروزی جمهوری اسلامی ایران؛ عوامل و دلایل پیروزی جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه حضرت امام و مقام معظم رهبری؛ تدابیر و ابتکارات فرماندهان؛ ایمان، ایثار، فداکاری و شهادت طلبی و نقش بسیج مردمی، پشتیبانی های مردم و وحدت ملی)	آذر ۱۴۰۴	۱۲
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	جبهه جهانی مقاومت (تغییرات جغرافیایی در غرب اسیا در صد سال اخیر و پیامد های آن؛ ریشه	آذر ۱۴۰۴	۱۳

			ها و زمینه های پیدایش اندیشه مقاومت؛ روند توسعه انقلاب اسلامی در کشورهای مختلف در تقابل با استکبار؛ نتایج مقاومت در غرب آسیا تاکنون؛ عوامل پیروزی در جنگ مقابل استکبار در جغرافیای مقاومت)		
دکتر اورعی	حضور		بازدید	دی ۱۴۰۴	۱۴
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد	جنگ تحمیلی ۱۲ روزه استکبار علیه مردم قهرمان ایران (تقابل حق و باطل؛ دشمنی صهیونیست ها با ایران اسلامی؛ نقش جمهوری اسلامی ایران در محور مقاومت و امنیت منطقه ای؛ حمله رژیم صهیونیستی با پشتیبانی آشکار استکبار جهانی؛ پاسخ کوبنده نیرو های مسلح ، اتحاد و انسجام ملی؛ نقش فرماندهی معظم کل قوا و مقام معزز رهبری)	دی ۱۴۰۴	۱۵
دکتر اورعی	حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی، استفاده از اسناد و فیلم های مستند	نتایج و دستاورد های دفاع مقدس و مقاومت (دستاورد های داخلی دستاوردهای خارجی)	دی ۱۴۰۴	۱۶
دکتر اورعی	غیر حضور	پرسش و پاسخ، سخنرانی تعاملی	مروز دروس قبلی	دی ۱۴۰۴	۱۷

روش های یاددهی-یادگیری:

سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، استفاده از اسناد و فیلمهای مستند، بازدید میدانی

وظایف و تکالیف دانشجو:

دانشجویان می‌بایست بطور منظم و راس ساعت مقرر در کلاس حاضر باشند، تاخیر و غیبت بیشتر از یک جلسه در ارزیابی نهایی موثر خواهد بود.

دانشجویان مکلف به شرکت فعال در مباحث درسی می باشند.

هر دانشجو موظف درباره یک شهید دفاع مقدس تحقیق کرده و در کلاس ارائه کند.

دانشجویان موظفند درباره نقش رشته خود در دفاع مقدس تحقیق و حتی ایده پردازی کرده و در کلاس ارائه کنند.

وسایل کمک آموزشی مورد نیاز:

ویدئو پرژکتور، دیتا، اینترنت، اسلاید، اسناد و فیلمهای مستند، وایت برد، ماژیک

سامانه نوید، شبکه اجتماعی ایتا

روش سنجش دانشجو

ارزیابی سازنده میان دوره (نوع آزمون، میزان نمره، شیوه ارائه بازخورد):

حضور در کلاس و مشارکت فعال در پرسش و پاسخها ، ۲ نمره، تایید استاد و در مواردی کسب نظر دیگر دانشجویان

ارزیابی پایان دوره:

ارزیابی اهداف آموزشی	نوع آزمون	میزان نمره از کل
اهداف شناختی	آزمون به صورت تستی -تشریحی	۱۴
تکالیف در طول دوره	تحقیق در مورد یک شهید دفاع مقدس و ارائه در کلاس؛ تحقیق درباره نقش رشته خود در دفاع مقدس ،ایده پردازی و ارائه در کلاس	۴

منابع مطالعه:

۱. افشردی، محمد حسین و دیگران (۱۴۰۲). سلسله مباحث آموزشی تاریخ توصیفی - تحلیلی دفاع مقدس، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس.
۲. درودیان، محمد (۱۴۰۰). سیری در جنگ ایران و عراق (دوره پنج جلدی)، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۳. شربتی، مجتبی و مرادپیری، هادی (۱۴۰۰). آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس، تهران: انتشارات سمت.
۴. منصوری لاریجانی، اسماعیل. رسولی، حسن (۱۳۸۰). تاریخ دفاع مقدس، تهران: اسلیمی.
۵. نیازی، یحیی (۱۴۰۰). پاسخهای اجمالی به چند پرسش جنگ تحمیلی، نشر فاتحان، نوبت اول.
۶. جمعی از نویسندگان (۱۴۰۳). کتاب هوشمند علوم و معارف دفاع مقدس، دانشگاه آزاد اسلامی و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
۷. جمعی از نویسندگان (۱۴۰۳). کلان پروژه های مطالعاتی 68 گانه دفاع مقدس ، سازمان تحقیقات ، آموزش و ترویج پژوهش های دفاع مقدس، انتشارات سرو اندیشان قلم.
۸. -اسلایدهای استاد